

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΓΙΑ ΤΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ
ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ**

Λάρισα, 1 Μαρτίου 1997

Η ίδρυση της Περιφέρειας, δέκα χρόνια πριν, με τον ν.1622/1986, υπήρξε ένας σημαντικός σταθμός στην προσπάθεια για την συγκρότηση του σύγχρονου ελληνικού κράτους με βάση την αποκέντρωση και την ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση. Υπήρξε πράγματι το κρίσιμο βήμα σε μία δημιουργική πορεία θεσμικών αλλαγών - σήμερα μπορούμε ασφαλώς να την χαρακτηρίσουμε έτσι, με βεβαιότητα και υπερηφάνεια- που μετέβαλε το τοπίο της Διοίκησης καθώς και την μορφή και τον ρόλο του κράτους.

Η Ελλάδα, για πολλές δεκαετίες, ακινητοποιήθηκε από την νωθρή επικυριαρχία της συγκεντρωτικής και αναποτελεσματικής κρατικής διοίκησης που συνέβαλε στην στρεβλή, άναρχη και τελικά ψευδεπίγραφη ανάπτυξη των μεγάλων αστικών κέντρων οδηγώντας την υπόλοιπη χώρα στην δημογραφική και αναπτυξιακή καχεξία.

Μέσα σ' αυτό το διοικητικό και αναπτυξιακό περιβάλλον, το οποίο ήταν άλλωστε σε πλήρη δυσαρμονία προς την δρομολογημένη ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας, η πρώτη Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ανέλαβε με αποφασιστικότητα την πρωτοβουλία για την μεταρρύθμιση, με μία σειρά από ιστορικές, όπως αποδείχθηκε, θεσμικές αλλαγές που, παρά τις εγγενείς και εύλογες αδυναμίες, εμπέδωσαν στην Πολιτεία και την Κοινωνία τις έννοιες και τις διαδικασίες της Αποκέντρωσης, του Δημοκρατικού Προγραμματισμού και την ανάδειξη της Αυτοδιοίκησης σε ζωντανό πρωτογενές κύτταρο της Δημοκρατίας μας.

Ο ν.1235/1982 υπήρξε η πρώτη ισχυρή γροθιά στο συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό μοντέλο της κρατικής οργάνωσης και αναδείχθηκε ως η πρώτη επιτυχημένη ένεση δημοκρατίας και λαϊκής συμμετοχής που κινητοποίησε της δημιουργικές δυνάμεις της περιφέρειας και καθιέρωσε την πρακτική που δημοκρατικού προγραμματισμού.

Δύο χρόνια αργότερα, με τον ν.1416/1984 δρομολογήθηκε η αναπτυξιακή δράση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το 1986, προωθείται η σχεδιασμένη Συνένωση και η ανακυττάρωση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και εισάγεται ο θεσμός της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Το ιστορικό στίγμα του σημαντικού αυτού νομοθετήματος το δίδει η βαθιά τομή που επέφερε στην αποκεντρωμένη συγκρότηση του κράτους και η εναρμόνιση αυτής της τομής με τις διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού. Η Περιφέρεια συγκροτείται ως μονάδα σχεδιασμού, προγραμματισμού και συντονισμού της ανάπτυξης. Καθιερώνεται ο θεσμός του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και συγκροτείται και αυτό είναι ίσως το σημαντικότερο, το Περιφερειακό Συμβούλιο ως συμμετοχικός θεσμός δημοκρατικού προγραμματισμού.

Η συμμετοχή στο Περιφερειακό Συμβούλιο εκπροσώπων των νομών και της τοπικής αυτοδιοίκησης το καθιστά θεσμικό βήμα διαλόγου, συνεύρεσης και συλλειτουργίας του κράτους και της αυτοδιοίκησης μεταβάλλοντας την έως τότε σχέση αντιπαλότητας που είχε δημιουργηθεί από τον στρεβλό ρόλο του κράτους ως δυνάστη των δημοκρατικών θεσμών της Αυτοδιοίκησης.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο, το όργανο - κλειδί για τον Δημοκρατικό Προγραμματισμό γίνεται ταυτόχρονα εργαστήριο εμπέδωσης του νέου επιτελικού ρόλου του κράτους και σχολείο ευθύνης και δημιουργικού ρεαλισμού για την αυτοδιοίκηση και τα όργανα της κρατικής αποκέντρωσης.

Αμέσως μετά την επάνοδο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην διακυβέρνηση της χώρας το 1993 δρομολογήθηκε η δεύτερη δέσμη των μεγάλων θεσμικών αλλαγών με επίκεντρο την ολοκλήρωση της δημοκρατικής δομής της Πολιτείας. Πρώτο βήμα σ' αυτήν την προσπάθεια υπήρξε η εφαρμογή του θεσμού της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Οι νόμοι 2218/1994 και 2240/1994 ήρθαν για να καλύψουν το παραδοσιακό θεσμικό έλλειμμα της χώρας και να δημιουργήσουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την δημοκρατική οργάνωση του κράτους δεδομένου ότι δεν νοείται δημοκρατικό σύγχρονο κράτος χωρίς την πολυεπίπεδη διάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Με τη συγκρότηση και

λειτουργίας της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης στοχεύουμε στην δημιουργία ενός χώρου ισχυρής αυτοδιοίκησης, αρθρωμένης σε δύο επίπεδα όπου το κράτος θα διατηρεί την εποπτεία αλλά θα μεταβιβάζει στην Αυτοδιοίκηση των σύνολο των τοπικών υποθέσεων δημοτικού και νομαρχιακού αντίστοιχα περιεχομένου. Αφήνοντας ευρύ πεδίο εξουσίας στην Αυτοδιοίκηση η κρατική διοίκηση μπορεί να οργανωθεί περισσότερο ευέλικτα και να εμπεδώσει τον επιτελικό της ρόλο.

Σήμερα η πορεία προς την ανασυγκρότηση της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης επικεντρώνεται και ολοκληρώνεται με δύο επίπεδα. Στο οργανωτικό επίπεδο, με την περιφερειακή συγκρότηση του κράτους και την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα από την προγραμματική και διοικητική συνένωση των κοινοτήτων. Στο λειτουργικό επίπεδο με την εφαρμογή μέτρων εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης της αποτελεσματικότητας των δημοσίων υπηρεσιών τόσο στο πεδίο της κρατικής διοίκησης όσο και σε εκείνο της αυτοδιοίκησης και της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης.

Η μετατροπή της δημόσιας διοίκησης σ' έναν ευέλικτο και αποτελεσματικό μηχανισμό στην υπηρεσία του πολίτη αποτελεί θεμέλιο λίθο της πολιτικής μας. Ο εκσυγχρονισμός της δεν επιδέχεται αναβολές.

Με βάση αυτή την αρχή, παρεμβαίνουμε με μια σειρά επιλεκτικών μέτρων που θα καταστήσουν το κράτος ικανό να αποκαταστήσει τις σχέσεις του με τον πολίτη και να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας.

Κατατέθηκε ήδη στη Βουλή το νομοσχέδιο με το οποίο θεσμοθετείται ο Συνήγορος του Πολίτη. Μια ανεξάρτητη από την Κυβέρνηση αρχή, στην οποία θα μπορεί να απευθύνεται ο πολίτης σε περιπτώσεις αυθαιρεσιών, κακοδιοίκησης και παραβίασης των δικαιωμάτων του. Με την παράλληλη σύσταση του Σώματος Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης ενισχύεται ο εσωτερικός έλεγχος της διοίκησης, ώστε να προλαμβάνονται ή καταστέλλονται οι διοικητικές δυσλειτουργίες.

Καταρτίζεται ο «Χάρτης Δικαιωμάτων του Πολίτη», ο οποίος αποτελεί το πλαίσιο δέσμευσης των δημοσίων υπηρεσιών για τις υποχρεώσεις τους έναντι του πολίτη.

Ενισχύεται η διαφάνεια και διευκολύνεται η πρόσβαση των πολιτών στις διοικητικές πληροφορίες. Το πρόγραμμα λειτουργίας Τραπεζών Διοικητικών Πληροφοριών πρόκειται να επεκταθεί σ' όλες τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της χώρας.

Απλουστεύονται οι διοικητικές διαδικασίες που έχουν χαρακτήρα δαιδαλώδη, είναι χρονοβόρες και αντισυμβατικές. Εφαρμόζονται σύγχρονες μορφές επικοινωνίας του πολίτη με το τις Υπηρεσίες. Θεσπίζονται κριτήρια ποιότητας διοικητικού έργου με στόχο την εξοικονόμηση χρόνου, τη μείωση του κόστους υπηρεσιών και την δημιουργία αισθήματος εμπιστοσύνης προς τη δημόσια υπηρεσία. Θέλουμε η διοίκηση να κινείται γρήγορα, οικονομικά και να απεγκλωβιστεί από παρωχημένους τρόπους λειτουργίας.

Θέλουμε επίσης η Δημόσια Διοίκηση να είναι δίπλα στον πολίτη και είναι αρωγός του να τον διευκολύνει και να μην τον ταλαιπωρεί.

Ο σεβασμός και η ανάδειξη των δικαιωμάτων του πολίτη ή αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών δεν αρκούν όταν αυτός παραμένει απροστάτευτος στις έκτακτες καταστάσεις των φυσικών καταστροφών και κυρίως όταν αφήνεται να αντιμετωπίσει μόνος τις άμεσες ή μεσοπρόθεσμες τραγικές επιπτώσεις τους. Η διαμόρφωση των θεσμικών προϋποθέσεων για τον συντονισμό των δράσεων των διαφόρων φορέων της Πολιτείας υπήρξε το πρώτο αποφασιστικό βήμα το οποίο έχει ήδη αποδώσει εμφανή αποτελέσματα. Η συγκρότηση και λειτουργία της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας αποτελεί το πρώτο και ήδη αποδοτικό βήμα. Η ολοκλήρωση της στελέχωσης και του εξοπλισμού της θα επιτρέψει εν συνεχεία την συνολική εφαρμογή του συστήματος πολιτικής προστασίας.

Η Δημόσια διοίκηση δεν είναι η απρόσωπη μορφή του απρόσωπου κράτους, η οργάνωση και η λειτουργία της βασίζεται στο ανθρώπινο δυναμικό της. Καμία πολιτική εκσυγχρονισμού της δεν θα τελεσφορήσει εάν δεν θεμελιωθεί στην αναβάθμιση του προσωπικού.

Το σύστημα προσλήψεων του ν.2190/94 επεκτείνεται και στους εναπομείναντες φορείς του δημοσίου τομέα, ενώ θα τηρηθεί απαρέγκλιτα η αναλογία μια πρόσληψη για κάθε πέντε αποχωρήσεις δημοσίων υπαλλήλων με μοναδικές εξαιρέσεις τους Τομείς της Υγείας, της Παιδείας και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Επιδίωξή μας είναι να υπάρξει πλήρης εξορθολογισμός των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα.

Ολοκληρώνεται ο νέος Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας, με τον οποίο καθιερώνεται νέο βαθμολόγιο και ενισχύεται η ιεραρχία και το κύρος της δημόσιας διοίκησης. Θεσπίζονται νέοι κανόνες πειθαρχικού δικαίου που διασφαλίζουν την υποχρεωτική άσκησή τους και επιτρέπουν την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς.

Καθιερώνεται νέο σύστημα αξιολόγησης των δημοσίων υπαλλήλων που θα εξασφαλίζει την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού με ένα σύστημα σταδιοδρομίας που θα στηρίζεται σε σύγχρονες αντιλήψεις και πρακτικές.

Πρωθούμε την καθιέρωση κινήτρων για την προσέλκυση ανθρώπινου δυναμικού στις δημόσιες υπηρεσίες που λειτουργούν σε προβληματικές περιοχές.

Αναβαθμίζεται το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και αναμορφώνεται το θεσμικό πλαίσιο για την εκπαίδευση και επιμόρφωση των δημοσίων υπαλλήλων. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εισαγωγική εκπαίδευση των νεοδιοριζομένων και την καθιέρωση συνεχούς επιμόρφωσης σε συνδυασμό με τη βαθμολογική εξέλιξη του υπαλλήλου.

Πρωθούμε το σύστημα των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον εκσυγχρονισμό των εργασιακών σχέσεων στο δημόσιο τομέα και την ολοκλήρωση των συλλογικών ελευθεριών του δημοσίων υπαλλήλων.

Επιταχύνονται οι διαδικασίες για την υλοποίηση των έργων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κλεισθένης ύψους 95 δις δρχ., με το οποίο επιχειρούνται σημαντικές παρεμβάσεις στους τομείς αναδιάρθρωσης των δομών των υπηρεσιών, της εκπαίδευσης - κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και της εισαγωγής νέων τεχνολογιών πληροφορικής.

Στο οργανωτικό πεδίο στοχεύουμε στην άμεση διαμόρφωση προϋποθέσεων ευελιξίας και αποδοτικότητας με πρωτοβουλίες που θα καθιστούν της οργάνωση της Διοίκησης περισσότερο ορθολογική. Σ' αυτό θα συντελέσει ένα σύνολο εναρμονισμένων ενεργειών που θα συμβάλουν στην ευελιξία του κράτους τόσο στη κεντρική όσο και στην αποκεντρωμένη διάσταση.

Επιδιώκουμε τον περιορισμό της δημόσιας σπατάλης, την αποτελεσματικότητα της κρατικής δράσης και την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης.

Επιταχύνονται οι ενέργειες για τον αναδιάρθρωση των Υπουργείων με στόχο τον εξορθολογισμό της οργανωτικής δομής, την ενίσχυση του επιτελικού τους ρόλου και τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας. Αυτή η προοπτική βρίσκεται σε απόλυτη συνέργια με την περιφερειακή συγκρότηση της χώρας και την ενίσχυση της Αυτοδιοίκησης.

Με την περιφερειακή συγκρότηση της χώρας το κράτος αποκτά σε επίπεδο Περιφέρειας ολοκληρωμένη διοικητική δομή ενώ ταυτόχρονα εξακολουθεί να ασκείται στο ίδιο επίπεδο και από τον ίδιο φορέα ο Προγραμματισμός και ο Συντονισμός των αναπτυξιακών πολιτικών.

Η εσωτερική οργάνωση της Περιφέρειας, η στελέχωσή της και η οικονομική διαχείριση με βάση τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας θα ενισχύσουν την αυτοτέλειά της από το κέντρο. Οι κάθετες εξαρτήσεις από τις κεντρικές υπηρεσίες αποφεύγονται και η οριζόντια λειτουργία της ως διοικητικού θεσμού θα την καταστήσει ικανή να προσαρμόζεται στις γεωγραφικές και αναπτυξιακές ιδιαιτερότητες της Περιοχής. Αυτή η λειτουργία θα ενισχυθεί αποφασιστικά από την ύπαρξη δύο θεσμών εργαλείων στα χέρια της Περιφέρειας του Περιφερειακού Ταμείου και της Συλλογικής Απόφασης Έργων Περιφέρειας.

Τώρα η Περιφέρεια αποκτά δικό της προσωπικό. Αυτό θα συμβάλλει στην πληρέστερη αξιοποίηση του προσωπικού και θα λειτουργήσει αποτελεσματικά το νέο σχήμα των Ομάδων Διοίκησης Έργου.

Η οργάνωση της Περιφέρειας με τους προαναφερόμενους όρους θα την καταστήσει ικανή υποδοχέα αρμοδιοτήτων. Δεν αναφέρομαι μόνο σε εκείνες που ήδη της έχουν ανατεθεί, αλλά κυρίως σε εκείνες που πρόκειται να μεταβιβασθούν από τις κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων.

Η Περιφέρεια παράλληλα εξακολουθεί να διατηρεί και κυρίως να αναβαθμίζει τον έως τώρα αναπτυξιακό της ρόλο. Αποκτά έναν ρόλο διασύνδεσης των τοπικών με τις ευρύτερες κεντρικές προτεραιότητες. Τούτο ενισχύει παράλληλα την δυνατότητα της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης να παίξει τον σημαντικό ρόλο που της αναθέτει η συνταγματικά και νομοθετικά προσδιορισμένη αποστολή της. Άλλωστε τώρα οι εξαρτήσεις της Αυτοδιοίκησης από το κέντρο ελαχιστοποιούνται. .

Η ενίσχυση του διοικητικού ρόλου της Περιφέρειας συντελεί πάντως και στην αναβάθμιση του αναπτυξιακού της ρόλου από μία άλλη σκοπιά. Παρέχοντας περισσότερες δυνατότητες δράσης και συμμετοχής στις τοπικές και περιφερειακές παραγωγικές δυνάμεις. Αυτές και όλους τους πολίτες καλούμε επίσης να στηρίξουν με συμμετοχή, δράση και πρόταση τους νέους θεσμούς της περιφερειακής συγκρότησης

Η Κυβέρνηση προχωρά άμεσα σε μία ακόμη μεγάλη μεταρρύθμιση. Πρόκειται για την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει όλες τις βασικές διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες στους κατοίκους τόσο των αστικών κέντρων όσο και της υπαίθρου. Παράλληλα πρέπει να καταστεί ικανή να σχεδιάζει και να υλοποιεί πολιτικές ανάπτυξης στην μικροκλίμακα της τοπικής κοινωνίας εκεί που ο πολίτης βιώνει την καθημερινότητα και απαιτεί καλύτερη ποιότητα ζωής. Προϋπόθεση για την επιτυχία αυτής της αποστολής είναι η συγκρότηση ισχυρών και βιώσιμων Δήμων. Γι' αυτό δρομολογείται η μεγάλη μεταρρυθμιστική προσπάθεια της Διοικητικής και Προγραμματικής Συνένωσης των ΟΤΑ. Σε λίγους μήνες θα έχουν προσδιορισθεί νομοθετικά οι νέοι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ και το 1998 θα εκλεγούν τα αιρετά όργανά τους. Με βάση την νέα διοικητική γεωγραφία της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης η Πολιτεία σχεδιάζει και υποστηρίζει με συγκεκριμένους πόρους και δεδομένο χρονοδιάγραμμα την εφαρμογή τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων για κάθε νέον ΟΤΑ. Πρόκειται για τα μέτρα πολιτικής του Προγράμματος ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ. Είναι μία ιστορικής πνοής μεταρρύθμιση με αλυσιδωτά θετικές επιδράσεις στο συνολικό διοικητικό και πολιτικό σύστημα της χώρας μας.

Με αυτές τις σκέψεις, σας καλώ όλους να ενισχύσετε με την δράση, την κριτική και τους αγώνες σας την μεγάλη αυτή προσπάθεια της ανασυγκρότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης και να συμμετάσχετε με τόλμη στην σκέψη και αποφασιστικότητα στη δράση στην αναβάθμιση των συμμετοχικών θεσμών του Δημοκρατικού Προγραμματισμού.

Μαζί, σε κάθε επίπεδο δημοκρατικής εξουσίας, στη Κυβέρνηση, στο Κοινοβούλιο, στη κεντρική διοίκηση, στην Περιφέρεια, στην νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και την νέα ισχυρή πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, σε κάθε επίπεδο της παραγωγής και της οικονομικής δράσης, με την πίστη ότι η ευθύνη

για το μέλλον του τόπου ανήκει ακέραια σε όλους, πρέπει να προχωρήσουμε γρήγορα αλλά σταθερά στην αναγέννηση της Πολιτείας και της Κοινωνίας μας.

Ας ξεκινήσουμε συνεχίζοντας τις μεγάλες διοικητικές μεταρρυθμίσεις, ας ξεκινήσουμε ολοκληρώνοντας τις μεγάλες θεσμικές αλλαγές. Στην ευθύνη και την προσδοκία από αυτή την νέα αφετηρία έχουμε όλη μερίδιο, και το κράτος, κεντρικό και αποκεντρωμένο και η Αυτοδιοίκηση.